

מראי מקומות- חולין ק'

עצמה לא נאסר אלא ע"י כל שהוא. וזה צריך הסבר, איך מחלקין כן, דלגבי איסורו, הרי הוא נאסר במשהו, אבל לענין ליעשות נבלה, אינו נעשית נבלה אלא ע"י קבלת טעם מהאיסור. וע' ברעק"א (עמ' קס"ח, ד"ה אמנם באמת), שהביא מי שביאר דלא אמרי' חנ"נ אלא דומיא דבשר בחלב, דהא דאמרי' חנ"נ הוא גזרה אטו בבשר בחלב, וא"כ כשם שאין שייך האיסור בשר בחלב אלא דרך בישול, דהיינו בנתינת טעם, א"כ ה"ה דלא אמרי' חנ"נ בשאר איסורין אלא בנתינת טעם. אלא דהק' רעק"א ע"ז, דהא ש"י התוס' אינו כן, דהא למדין דין חנ"נ מגיעולי מדין, וגם ס"ל דאף בצונן אמרי' דנ"נ (ודלא כש"י הר"ן), וא"כ הדרה קו' לדוכתי'. ולכן פ"י רעק"א כמש"כ הפלתי, דמה שמשהו אינו עושה נבלה, היינו משום דאין המשהו יכול להתפשט לחוץ, דאין הנאסר יכול לאסור, ורק ע"י נתינת טעם יכול לאסור. כל זה הוא ש"י התוס', דס"ל דאם לא נתן טעם בהחתיכה, לא אמרי' חנ"נ. אולם ע' ברמב"ן כאן, שכ' דבאמת אפי' אם נבלע החתיכה של היתר משהו, מ"מ אמרי' בה חנ"נ. ומה דאי' בגמ' דכיון שנתן טעם בחתיכה, אין הביאור אלא דכיון שנתבשלה עמה, ולאו דוקא דנתן בה טעם, רק דנקט האי לישנא משום דמיירי בחתיכה א' דנתבשל בחתיכה ב', ובזה ודאי נתן טעם, אבל לא שהי' צריך לזה. וע"ש איך שביאר הגמ' עפ"ז.

(ד) **חתיכה עצמה נעשה נבלה**- ויש לעי', למה צריכין להא דחנ"נ כדי לאסור שאר החתיכות, הרי כיון דעכשיו בשי' ר' יהודה קיימינן, דס"ל דמין במינו לא בטל אף במשהו, א"כ לימא דהמשהו של איסור שהוא בהחתיכת איסור אוסר כל שאר החתיכות. וע' בר"ן (לו. בדפיו) שכ' דכל שלא נתן טעם בהחתיכה, לא נאמרה בה חתיכה נעשית נבלה, וכל שלא נעשית נבלה, אע"ג דחתיכה זו עצמה אסורה, מ"מ כל היכא שטעם אחרים מעורבים בטעם האיסור, לא אמר ר' יהודה דמין במינו לא בטל. וע' בריטב"א שהביא שיש מתרצים דצריך לדין חנ"נ לענין דצריך רוטב כנגד שני

(א) **ברי' שאני- ע' ברא"ש (ל"ג)** שהביא שיש מן החכמים שכתבו דברי' בטלה בתשע מאות וחמישים, ע"ש שביאר מנין לו חשבון זה, וע"ש מה שהק' עליו, וגם בריטב"א שהביא כן מר' נסים גאון וכ' לחלוק על דין זה.

(ב) **ברי' שאני... כל שדרכו לימנות... חתיכה הראוי' להתכבד- ע' בבית הלוי (ב', ל"ה, ו'),** שכ' לדקדק בדברי הרמ"א דס"ל דמה שברי' וחתיכה הראוי' להתכבד אינן בטלן, זהו בין מין במינו ובין מין בשאינו מינו. אבל לענין דבר שדרכו לימנות, משמע דדעתו הוא דרק במין במינו לא בטלה, אבל במין בשאינו מינו שפיר בטלה. וביאר הביה"ל שיש חילוק בין הא דברי' וחתיכה אינן בטלן, ובין הא דדבר שדרכו לימנות אינו בטל. דהיינו, דמה שברי' וחתיכה הראוי' להתכבד אינן בטלן, זהו מחמת חשיבותו, דכיון דחשוב כ"כ, דברי' הוא או דבר שהוא ראוי להתכבד, לכך אינו בטל. אבל מה שדרכו לימנות, אין החשיבות מצד עצמו, אלא דכיון דכשהוא מצורף עם דברים אחרים הרי הוא נמנה במנין, א"כ זהו סברא שלא יהי' יכול להתבטל. ואדרבה, אם נעשה יותר חשוב, ועי"ז אינו נמכר עם דברים אחרים אלא רק בפנ"ע, אז שפיר בטל, דאינו חשוב כ"כ מצד עצמו שלא להתבטל, רק בצירופו עם אחרים. וא"כ, היכא שנתערב במינו, דעדיין יש לו חשיבותו, דהא הוי ביחד עם מינו, והם נמכרים ביחד במנין, אמרי' שאינו בטל. אבל היכא דנתערב בשלא במינו, דאדרבה, אינו מצורף עם אינו מינו, וגם כשימכור התערובת הרי לא יהי' נמנה הכל ביחד, לפי שהוי תערובת של כמה מינים, א"כ בטל חשיבותו ושפיר הוי בטל בהתערובת.

(ג) **כיון שנתן טעם בחתיכה, חתיכה עצמה נעשת נבלה-** העיר תוס', אם רב אזיל בשי' ר' יהודה, דס"ל דמין במינו לא בטיל, א"כ למה צריך לומר דנותן טעם בחתיכה כדי שיהי' נעשית נבלה, הרי נאסר במשהו. ותי' דאע"פ דנאסר החתיכה במשהו, מ"מ לא אמרי' שתעשה נבלה לאסור כל האחרות כיון שהוא

דאי"ז הביאור בשי' ר' יהודה, או דס"ל דמ"מ, הרי כיון שיש כ"כ היתר שיכול לבטל טעם האיסור, לא שייך לומר שמחמת ההיתר לא יהי יכול להתבטל, ועדיין צ"ע בזה.

(ז) **אמרו לו, בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו- פרש"י**, דעד סיני באמת לא הוזהרו, אלא שנכתב במקומו לאחר שנאמר בסיני, וכ' וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה, דע"כ לא הוזהרו בני ישראל שלא לאכול את הגיד. אולם ע' בפיה"מ להרמב"ם, דכ' פי' אחר, דמה שאנו עושים מצוות התורה, הכל הוא משום מה שאנו מצווים בסיני, אבל מה שנאמר להנביאים קודם מתן תורה, איננו עושים המצוה משום נבואה או ציווי זה, שאין אנו מליץ משום דאברהם אבינו נצטווה על המילה, ואיננו מוזהרים מלאכול גיד הנשה משום שבני יעקב היו מוזהרים. ומשמע מדברי הרמב"ם דלכ"ע היו בני יעקב מצווים בגיד הנשה, ורק נח' ר' יהודה ורבנן אם זה שייך כלל אצלנו או לא. והק' **החתם סופר**, הא אי' לעיל (צא). דק' למ"ד דבני יעקב נהגו בגיד הנשה אמרי' ד"והכ"ן" היינו ליטול גיד הנשה, ומשמע דאי' מ"ד דלא נהגו איסור בגיד הנשה. ותי' דלמאן דלא נאסרו קודם מתן תורה, היינו דלא היו מצווים בה, רק דנהגו על פי עצמן לעשותה (וע"ש שהוכיח זה ממש"כ הרמב"ם בהל' מלכים דיעקב אבינו הוסיף מצות גיד הנשה, דאף דקיי"ל דנאמרה בסיני, מ"מ יעקב אבינו קיבלה נהג כן, וצע"ק, דלשון הרמב"ם בפיה"מ לכאור' לא משמע כן), וי"ל דזה הי' רק בא"י, אבל במצרים לא נהגו כן.

(ח) **וסבר ר' יהודה איסור חל על איסור- הק' רעק"א**, הא גלי קרא דחל איסור גיד על איסור אבר מן החי, וכ' **תוס'** לעיל (צ). ד"ה אלמא) דמ"מ לא חל על מוקדשין משום דחמיר מאמ"ה, וא"כ לענין טמאה שפיר יש למילף, דכי היכי דחל לענין אבר מן החי, ה"נ על טמאה, והניח בצע"ג.

החתיכות כדי לבטלם (אבל לא לענין איסור החתיכות עצמן, דאה"נ, נאסרים אף בלא דין חנ"נ). אבל כ' הריטב"א דלא משמע כן, דמשמע דאפי' לענין הא דחתיכות נאסרות אמרי' דצריך חנ"נ, ולכן כ' לפרש כמו הר"ן. וע"ע בט"ז (צ"ב, ט"ז), שכ' דאע"פ דס"ל לר' יהודה דמשהו יכול לאסור, אבל זהו רק לאסור חתיכה א', אבל אין חתיכה שנאסר במשהו יכול לאסור אחרים במשהו, ורק אם נאסר ע"י נתינת טעם, אזי יכול לאסור חתיכות אחרות במשהו, דתרי משהוין לא אמרי'. וע' **בנקודות הכסף** שם שכ' לחלוק על הט"ז, וכ' דכיון דלא נעשה אותה חתיכה של היתר להיות איסור, א"כ אינו יכול לאסור האחרים, משום דאינו חשיב מינו, שהרי יש כח אחר מעורב בו, ולא אמר ר' יהודה בזה דמין במינו אוסר, דאי"ז חשיב מינו [ואולי זהו כוונת הר"ן הנ"ל].

(ה) **שי' ר' אפרים- כל הנ"ל הי' בשי' ר"ת, דס"ל** דאמרי' חנ"נ בין בבשר בחלב ובין בשאר איסורים. אבל ר' אפרים כ' להוכיח מסוגיין דלא אמרי' חנ"נ אלא בבשר בחלב, אבל לא בשאר איסורים, ולכן צריך לומר דנתן טעם בהחתיכה של היתר, דהא לא שייך חנ"נ, ולכן אם לא הי' נותן טעם בהחתיכה של היתר, לא יהי' חשיבי אותן בלועות להיות בעין, ואם אינן בעין לא הי' שייך לאסור שאר החתיכות, דאף ר' יהודה ס"ל דצריך להיות המשהו בעין כדי לאסור שאר החתיכות. ורק בבשר בחלב, דכ"א בפנ"ע היתר הוא, בזה ע"כ אמרי' דכל החתיכה נעשה נבלה, דהצירוף גופא של בשר בחלב הוא האיסור.

(ו) **וכל מין ומינו ודבר אחר, סלק את מינו כמו שאינו, וכו'-** ומשמע דנח' בזה אביי ורבא, אם אמרי' סלק או לא. ויש לעי' במה נח'. וע' **בשחיטת חולין** דביאר דסברת אביי דלא אמרי' סלק, היינו משום דכיון דאנן קיימינן עכשיו בשי' ר' יהודה דמין במינו לא בטיל, וי"ל הביאור בזה ע"פ מש"כ הר"ן **בנדרים** (נב.), דכל דבר שהוא דומה לחבירו אינו מבטלו, אלא אדרבה, מחזקו, וא"כ אין שייך לומר שיכולין לסלק המינו של היתר כאילו אינו, שהרי סכ"ס הוא כאן, ומחזק האיסור, ולכן צריך לבטל טעם שניהן. ובשי' רבא, י"ל או דחולק על כל הסברא של הר"ן, וס"ל